7/778

326

T.C.
MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI
Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

SAYI : B.08.0.APK.0.03.05.00-03/3221 29/11/1999
KONU: Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ : a)T.B.M.M. Başkanlığının 01.11.1999 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/778-2278/6042 sayılı yazısı.
b)Başbakanlığın 05.11.1999 tarih ve B.02.0.KKG.0.12/106-93-7/5501 sayılı yazısı.

Hatay Milletvekili Sayın S. Metin KALKAN'ın Yükseköğretim Kuruluna ilişkin Sayın Başbakanımıza yönelttiği ve kendileri adına tarafımdan cevaplandırılması istenen yazılı soru önergesi incelenmiştir.

1. Son 5 yılda, YÖK tarafından Milli Eğitimi Geliştirme ve Endüstriyel Eğitim projelerinde kullanılan dış kredi miktarlarını, yıllar ve harcama kalemleri itibarıyla gösteren tablolar ilişikte sunulmaktadır (Ek-1).

2. YÖK tarafından tamamlanan projeler şunlardır:

- Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimi
- Kamu Kaynaklarının Yükseköğretim Kurumlarına Tahsisinde Yeni Sistem Geliştirilmesi
- Akademik Değerlendirme Pilot Çalışması
- Türkiye Üniversiteleri İçin Bilişim Eğitimi Programları Geliştirilmesi
- Yükseköğretim Kurumları Arasında Uzaktan Eğitim Seçenekleri ile İlgili Fizibilite Çalışması
- Yurtdışında Lisansüstü Eğitim Gören Araştırma Görevlilerinin, Sorunlarının Belirlenmesi
- Üniversite Öğrencilerinin Aile Gelirlerinin, Eğitim Harcamalarının ve Mezuniyet Sonrası İş İmkanlarının Araştırılması

Tüm bu projelerle ilgili detaylı bilgi, YÖK tarafından Mart 1998 tarihinde basılan Türk Yüksek Öğretiminin Bugünkü Durumu adlı faaliyet raporunda belirtilmiştir. Gerek bu rapor gerekse projelerin rapor özetleri, YÖK'ün internetteki sayfasında (http://www.yok.gov.tr) bulunmaktadır.

3. Yurtdışındaki yükseköğretim kurumlarından alınan ön lisans, lisans ve yüksek lisans düzeyindeki diplomaların denklik işlemleri, 14 Temmuz 1996 tarih ve 22696 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yurtdışı Yükseköğretim Diplomaları Denklik Yönetmeliği ile belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde yapılmaktadır.

4. Başbakanlık, Dışişleri Bakanlığı ve Bakanlığımız tarafından YÖK'e konuyla ilgili olarak intikal ettirilen belgelerde, yurtdışındaki bazı yükseköğretim kurumlarında verilen eğitim düzeyinin düşük olduğu, öğrenci başarı değerlendirmelerinin objektif esaslara dayanmadığı, lise mezunu olmayanların bile yüksek öğretim kurumlarına devam imkanı buldukları hususları belirtilmiştir. Ayrıca, yine bazı yüksek öğretim kurumlarından alındığı beyan edilerek YÖK'e ibraz edilen diplomaların sahte olduğu ortaya çıkmıştır. Bu nedenle, Mısır, Suriye, Suudi Arabistan, Malezya gibi ülkelerdeki bazı yükseköğretim kurumlarının YÖK'ce tanınmamasına; bu kurumlarda alınan diplomalar için daha önce düzenlenmiş olan denklik belgelerinin devam, öğrenim süresi, sınav değerlendirme ve benzeri eğitim-öğretim esasları ile bu belgelerde maddi hata bulunup bulunmadığı yönlerinden yeniden incelenmesine, bu inceleme sonucunda olumsuz bir durum belirlenmesi halinde belgenin iptaline, olumsuzluk bulunmadığı takdirde, belgenin 9 Ocak 1996 tarihli

M.E.B. Araştırma Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı
Tel : 425 00 86 - 425 33 67 Faks : 418 64 01
Bakanlıklar - ANKARA

T.C.
MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI
Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

327

SAYI : B.08.0.APK.0.03.05.00-03/ / /1999
KONU: Soru Önergesi

İlahiyat Uzmanlık Komisyonu Raporu doğrultusunda ön lisans denklik belgesine dönüştürülmesine karar verilmiştir. Bu konuyla ilgili olarak YÖK aleyhine açılan tüm davalarda, Danıştay tarafından YÖK lehinde karar verilmiştir. Danıştay tarafından verilen bu kararlar, YÖK tarafından yapılan işlemlerin yasal dayanağını açıkça ispatlamaktadır.

5. YÖK'ce tanınmasına karar verilen yüksek öğretim kurumlarından bazılarının isimleri ve bulundukları ülkeler aşağıda belirtilmiştir. 4. maddede açıklanan gerekçelerle alınan tanımama kararının, kültür anlaşmaları ile bir ilgisi bulunmamaktadır.

a) A.B.D'deki üniversitelerden alınan diplomaların denkliklerinin tanınması için ilgili üniversitenin aşağıda belirtilen bölgesel akreditasyon kuruluşlarından biri tarafından onaylanması ön koşuldur.

- Middle State Association of Colleges and Schools (MSA)
- New England Association of Schools and Colleges (NEASC)
- North Central Association of Schools and Schools (NCA)
- Northwest Association of Schools and Colleges (NASC)
- Southern Association of Colleges and Schools (SACS)
- Western Association of Schools and Colleges (WASC)

A.B.D'de bulunan yükseköğretim kurumlarının adları ile hangi akreditasyon kuruluşları tarafından onaylandığı, American Council on Education tarafından her yıl yayınlanan accredited Institutions of Postsecondary Education kitabında belirtilmektedir.

Diğer taraftan, yukardaki akreditasyon kuruluşları tarafından onaylanmasına rağmen, YÖK'ce tanınmayan üniversiteler şunlardır.

- National University
- American Intercontinental University (Eski adı American College in Los Angeles)
- Webster Universty
- Western International University
- Southeastern University
- Hope International University (Eski adı Pasific Christian College)
- Eckerd College
- Mount Ida College
- Hesser College
- University of California Los Angeles-University Extension

b) Yükseköğretimin son yıllarında kazanç kapısı haline gelmesi nedeniyle, birçok üniversite, bulundukları ülkenin dışında da faaliyetlerini sürdürmektedir. Bunlar başlıca dört sınıfta toplanabilir.

T.C.
MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI
Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

328

SAYI : B.08.0.APK.0.03.05.00-03/ / /1999
KONU: Soru Önergesi

- **Üniversite Şubesi** (Branch Campus): X ülkesinde bulunan bir A yüksek öğretim kurumunun Y ülkesinde A1 şubesini açarak A'nın programlarını Y ülkesinde X,Y veya başka bir Z ülkesinden gelen öğrencilerin hizmetine sunması.
- **Franchise Kurum** (Franchised Institution/Program): X ülkesinde bulunan bir A yükseköğretim kurumunun Y ülkesinde B yükseköğretim kurumuna A'nın programlarını uygulama yetkisi vererek B kurumunun bu programları X,Y veya başka bir Z ülkesinden gelen öğrencilerin hizmetine sunması.
- **Uluslararası Kurum** (International Institution): Bulunduğu ülkenin eğitim sistemini takip etmeyen ve uluslararası programlar uygulayan kurum.
- **Offshore Kurum** (Offshore Institution): X ülkesinin eğitim sistemini Y ülkesinde uygulayan ancak, X ülkesinde bir ana kampusu olmayan bağımsız bir kurum.

YÖK, Avrupa'nın çeşitli ülkelerinde faaliyet gösteren bu tip kurumları, bulundukları ülkelerin resmi makamları tarafından tanınması durumunda tanımaktadır. Bu karar çerçevesinde, Avrupa'da faaliyet gösteren birçok Amerikan üniversitesi YÖK'ce tanınmamaktadır.

c) Ders programlarında T.C. Anayasasının temel ilkeleri ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 4. ve 5. maddelerinde belirtilen temel amaç ve ilkelere aykırı dersler bulunan üniversiteler tanınmamaktadır. Bunlardan bazıları şunlardır:

- Mısır'daki El-Ezher Üniversitesinin Usuliddin, Dirasetül İslamiye, Seriat ve Kanun fakülteleri,
- Suudi Arabistan'daki Medine İslam Üniversitesi, İmam Muhammed Bin Suud Üniversitesi ve Umm-Al Kura Üniversitesi İlahiyat fakülteleri,
- Pakistan'daki Karaçi Ebubekir İslam Üniversitesi İlahiyat Fakültesi,
- Pakistan'daki İslamabat Uluslararası İslam Üniversitesinin tüm fakülteleri,
- Malezya'daki Malezya Uluslararası İslam Üniversitesinin tüm fakülteleri,
- Kuveyt'teki Kuveyt Üniversitesi İlahiyat Fakültesi,
- Irak'taki Bağdat Üniversitesi İlahiyat Fakültesi,
- Libya'daki İslama Davet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi.

6. Üniversitelerin öğretim üyesi ihtiyacının karşılanması amacıyla doktora eğitimi yapmak üzere 1987 yılından beri YÖK tarafından yurtdışına gönderilen araştırma görevlilerinin, gönderildikleri ülkeleri ve sayılarını belirten tablo ilişikte gönderilmektedir (Ek-2).

7. Yurtdışına lisansüstü eğitim amacıyla gönderilen araştırma görevlilerinden süresi dolmadan geri çağrılanların tümü, akademik başarısızlık nedeniyle geri çağrılmıştır. Çok az sayıda araştırma görevlisi ise sağlık sorunları nedeniyle, kendi istekleriyle geri dönmüşlerdir. Bunların dışında, yurtdışındaki eğitim düzeyi düşük üniversitelerde yüksek lisans eğitimlerine başlamış olan araştırma görevlilerine, yüksek lisans eğitimlerini bulundukları üniversitelerde tamamlayabileceklerine, ancak doktora eğitimine, YÖK tarafından her program için ayrı olarak belirlenen üniversitelerden birinden kabul belgesi sağlamaları halinde devam edebilecekleri bildirilmiştir. Araştırma görevlilerinden kabul belgesi sağlayamayanlar, yüksek lisans eğitimlerini tamamladıktan sonra geri çağrılmış ve 2547 sayılı Kanun'un 35. maddesi çerçevesinde yurtiçindeki gelişmiş üniversitelerde doktora programlarına yerleştirilmişlerdir.

T.C.
MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI
Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

329

SAYI : B.08.0.APK.0.03.05.00-03/ / /1999
KONU: Soru Önergesi

8. YÖK Döner Sermaye İşletmesi Müdürlüğü bünyesinde kurulan ancak, Bakanlar Kurulu'nun 14.07.1999 tarih ve 99/13163 sayılı kararı ile Kırgızistan Manas Üniversitesine devredilen matbaanın baskı kalitesi ile kapasitesinin, Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezince yapılan sınavlarla ilgili dokümanların (soru kitapçığı, cevap kağıdı, v.b.) basılmasında yetersiz olması ve soru kitapçıklarının güvenli olarak basılmasına fiziki olarak imkan olmadığından, söz konusu kitapçıklar ve diğer belgeler ihale usulüyle yüksek kapasiteli matbaalarda bastırılmaktadır.

1985 yılında alınan, YÖK Döner Sermaye İşletmesi bünyesindeki matbaa, yukarıda açıklanan nedenlerle uygun olmadığından, kurulduğu günden bu yana hiçbir zaman üniversiteye giriş sınavlarının basımı için kullanılmamıştır.

9. Yayın ve Dokümantasyon Merkezi, uluslararası bilimsel süreli yayınların bir adedinin mutlaka Türkiye'de bulundurulması amacıyla YÖK bünyesinde kurulmuştur. Bu Merkez, yapılan bir protokolle, 1996 Temmuz ayından itibaren Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu'na (TÜBİTAK) devredilmiştir. YÖK bünyesinde faaliyet gösterirken, kütüphanelerine sürekli yayın sağlayamayan üniversitelerin öğretim elemanları ile diğer kamu kurum ve kuruluşlardaki araştırmacılara hizmet vermek üzere Merkez'de büyük bir süreli yayın koleksiyonu oluşturulmuştur. Bu koleksiyon oluşturulurken aşağıdaki kriterler göz önünde tutulmuştur.

- Uluslararası değerlerde yayınlar olmaları, uluslararası indeks veya öz veren yayında yer almaları koşulu aranmış ve bu amaçla Science Citation Index baz olarak alınmıştır.
- Üniversite rektörlüklerinden öğretim elemanlarının abone olunmasında yarar gördükleri yayınların listeleri istenmiş ve gelen listeler yukarıda belirtilen koşul gereğince değerlendirmeye alınmıştır.
- Dergi seçiminde Ulrich's International Periodical Directory adlı temel yayına başvurulmuştur.

10. YÖK Yayın ve Dokümantasyon Dairesi'nce yürütülen süreli yayınlar ve uluslararası bilgi tarama hizmetleri, yapılan bir protokolle, 1996 Temmuz ayından itibaren TÜBİTAK'a devredilmiştir. Bu tarihten önceki son 5 yılda (1992-1996), süreli yayınlar için firmalara yapılan toplam ödemeler aşağıdadır.

6.675.754.59 $

4.154.889.62 DM

65.261.66 £

Merkez'e dergi sağlayan firmalardan Informatica firması, 1994-1996 yıllarına ait 900.964.10 $ tutarında dergi sağlayamamıştır. Bu nedenle, adı geçen firma aleyhine Kurulumuz tarafından alacak davası açılmış ve dava lehimize sonuçlanmıştır. Söz konusu mahkeme kararının ABD'de tenfizi (geçerliliği) ile ilgili çalışmalar sürdürülmektedir.

11. YÖK Döner Sermaye İşletmesi Müdürlüğü bünyesinde kurulan ancak, Bakanlar Kurulu'nun 14.07.1999 tarih ve 99/13163 sayılı kararı ile Kırgızistan Manas Üniversitesi'ne devredilen matbaanın belirtilen tarihe kadar yapmış olduğu tüm çalışmalar, YÖK'ce incelemeye alınmış olup çalışmalar devam etmektedir.

12. Maliye Bakanlığı Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü'nce, İstanbul Üniversitesi Bütçe Dairesi ve Öğrenci Sosyal Hizmetler Saymanlığı'nda yapılan denetim ve inceleme sonucu hazırlanan 01.12.1998 tarih, 4 sayılı ve 15.12.1998 tarih ve 5 sayılı inceleme raporları, adı geçen Bakanlığın 31.05.1999 tarihli yazısı ile YÖK'e intikal ettirilmiştir. YÖK Başkanlığı'nın

7/778 -8-

330

T.C.
MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI
Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

SAYI : B.08.0.APK.0.03.05.00-03/ / /1999
KONU: Soru Önergesi

11.08.1999 tarihli onayı ile Yükseköğretim Denetleme Kurulu Başkanlığı'nca konu ile ilgili olarak inceleme başlatılmıştır.

13. Yukarıda belirtilen raporlarda ileri sürülen iddialardan başka, İstanbul Üniversitesi'nde bir usulsüzlük ve yolsuzluk yapıldığına ilişkin herhangi bir bilgi ve belge YÖK Başkanlığı'na intikal etmemiştir.

14. Anayasal bir kurum olan YÖK, Anayasa ve kanunlarla kendisine verilmiş olan görev, yetki ve sorumluluklarını en iyi şekilde yerine getirmekte olup, YÖK'ce hiçbir şekilde sorumsuz ve keyfi uygulamalar yapılmamaktadır. Bilindiği gibi, YÖK tarafından yapılan tüm uygulamalar yargı denetimine tabidir.

Bilgilerinize arz ederim.

Metin BOSTANCIOĞLU
Millî Eğitim Bakanı

EKLER :
EK-1 Tablolar (3 adet – 3 sayfa)
EK-2 Tablo (1 adet- 1 sayfa)

DAĞITIM :
Gereği :
TBMM Başkanlığına

Bilgi :
Başbakanlığa

Milli Eğitim Geliştirme Projesi 3192 A-TU

Anlaşma Tarihi :18.05.1990
Kredinin Başlama Tarihi :1990
Kredinin Bitiş Tarihi :1999
Vade :26.5 yıl
Ödeme Süresi :4 yıl
Kredi Tutarı :US $ 90.200.000.-(Bu tutarın US $. 23.100.000.- bölümü Milli Eğitim Geliştirme Projesine Tahsis edilmiştir)

HARCAMALARIN DAĞILIMI
(US$ 1000)

ANLAŞMA TUTARI	MAKİNE TEÇHİZAT	DAIŞMANLIK VE YURTDIŞI EĞT	TOPLAM
	8.300	14.800	23.100

HARCAMALAR			
1995		2.803	2.803
1996		3.557	3.557
1997		2.013	2.013
1998	5.025	3.579	8.604
1999	3.275	2.848	623
TOPLAM	8.300	14.800	23.100

PROJE NO	: 93 H 030030
PROJE ADI	: Fen ve Müh.Fak.Mak-Teç. Projesi
PROJE TUTARI	: 54.694.876 STG (İngiliz Sterlini)
KREDİ TUTARI	: 66.750.000 STG
KARAKTERİSTİĞİ	:Makina-Teçhizat
MAKİNA-TEÇHİZAT İLE İLGİLİ KREDİ TUTARI	: 54.694.876 STG
BAŞLAMA-BİTİŞ YILI	: 1993-1998
TOPLAM HARCAMA	: 54.536.919,49 STG

HARCAMALARIN YILLLARA GÖRE DAĞILIMINI GÖSTERİR CETVEL

HARCAMA YILI	KULLANILAN KREDİ (STG)
1993	5.102.159,25
1994	602.195,44
1995	45.213.611,74
1996	2.996.029,33
1997	482.292,38
1998	140.631,05
TOPLAM	54.536.919,49

NOT: Son Beş yılda harcamalrın toplamı **49.434.760,24** STG'dir.

333

II.Endüstriyel Eğitim Projesi 2922-TU

Anlaşma İmza Tarihi: 08.04.1988
Kredinin Başlama Tarihi : 1988
Kredinin Bitiş Tarihi :1998
Vade : 26.5 yıl
Ödeme Süresi : 4 yıl
Kredi Tutarı : US$.115.800.000.-(Bu tutarın 9.300.000.-bölümü Turizm Bakanlığına ait olup US$ 600.000.- bölümü tahsis edilmemiştir.)

HARCAMALARIN DAĞILIMI
(US$.100)

	MAKİNE - TEÇHİZAT	DANIŞMANLIK VE YURTDIŞI EĞT.	KİTAP YARDIMI TELİF VE TERCÜME	YÖK ÇALIŞMALARI	TOPLAM
ANLAŞMA TUTARI	77.800	25.800	800	1.500	105.900

HARCAMALAR					
1989	....	6.187	....	....	6.187
1990	422	2.856	....	....	3.278
1991	26.441	3.725	....	....	30.166
1992	4.341	2.176 (**)	....	....	6.160
1993	2.602	2.106(***)	203	....	4.779
1994	10.773	4.295	301	....	15.369
1995	3.595	2.458	105	....	6.158
1996	23.671	889	13	....	24.573
1997	3.908	268	....	658	4.834
1998	2.117	229	....	543	2.889
TOPLAM	77.870	24.700	622	1.201	104.393

(**) Avans iadesi nedeniyle $.356.579.- bölüm harcama tutarından düşülmüştür.
(***) Avans iadesi nedeniyle $.132.326.-bölüm harcama tutarından düşülmüştür.

Not: Son Beş yılda yapılan harcamalar toplamı

	MAK.TEÇH.	DANIŞMANLIK VE YURTDIŞI EĞT	KİTAP VE TERCÜME	YÖK ÇALIŞMALARI	TOPLAM
TOPLAM	44.064	8.139	419	1.201	53.823

Araştırma Görevlilerinin Ülkelere Göre Yıllar İtibari İle Dağılımı

ÜLKELER	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	GENEL TOPLAM
ABD	67	138	55	66	67	60	45	64	169	85	40	56	45	1657
ALMANYA	7	17	4	13	13	13	44	2	11	5	5	1	7	142
AVUSTRALYA						1	14	1		1	1			18
AVUSTURYA	2	2	1	3	3	2	3		1	1	1	1	1	21
AZERBAYCAN						1								1
BELÇİKA		2					1			1	1			5
BOSNA-HERSEK												1		1
ÇİN HALK CUM.												1		1
DANİMARKA					1		1						1	3
FİNLANDİYA								1		1	1			3
FRANSA	5	12	7	4	8	3	13	5	9	2	3	9	4	84
HOLLANDA		1		2	1		3	1	1	1			1	11
İNGİLTERE	38	208	112	127	110	74	446	52	93	57	17	21	9	1364
İSRAİL											3	3		6
İSVEÇ				2							2			4
İSVİÇRE	6	1	2	3	1	1	2							16
İTALYA			1	1		1								3
JAPONYA				2	1		1	3	1		1	1		10
K. İRLANDA										1				1
KANADA	24	17	3	3		2	6	1		4	1	3	3	67
KAZAKİSTAN							1							1
MACARİSTAN			1			1								2
NORVEÇ		1	1											2
RUSYA					3		2			2				7
Y.ZELLANDA										1				1
YUNANİSTAN								1						1
TOPLAM	149	399	187	226	208	159	1282	131	285	162	76	97	71	3432

NOV '99 15:29
7/228 P.5
334
-12-